

Prof. dr Jaroslav Šidak 4. I 1903—25. III 1986.

Profesor dr Jaroslav Šidak ostavio nas je zauvijek. Nenadoknadiv je gubitak tog izuzetnog historičara, istaknutoga znanstvenog i prosvjetnog radnika i djelatnika ne samo u Savezu povijesnih društava Hrvatske kojemu je bio i predsjednik nego i u Savezu historičara Jugoslavije.

Jaroslav Šidak bio je predsjednik Koordinacionog odbora za pripremu I kongresa jugoslavenskih historičara koji je god. 1954. svojom uvodnom riječi i otvorio. Sudjelovao je na svim kongresima do 1965. i još se danas sjećamo njegovih briljantnih referata a napose temperamentnih diskusija. Sudjelovao je na više znanstvenih skupova (Varšava, Bratislava, Prag), te na međunarodnim kongresima historijskih znanosti (od 1955. do 1966). Kao jedini naš povjesničar održao je 1966. jednomjesečni kolegij iz hrvatske povijesti XIX st. na Historijskom fakultetu u Moskvi.

Jaroslav Šidak uređivao je »Historijski zbornik« kao glavni i odgovorni urednik punih 37 godina. Njegovom zaslugom bila je posvećena naročita pažnja kritičkom dijelu časopisa koji je »Historijskom zborniku« dao posebno obilježje. A marksističko shvaćanje povijesti koje »Historijski zbornik« programatski zastupa dolazilo je prije svega do izražaja u interesu za društveni razvoj — od geneze feudalnih odnosa do pojave radničkog pokreta i njegova daljeg razvoja.

Uvodna riječ redakcije prvog »Historijskog zbornika« iz 1948. nosi izraziti pečat Šidakovih planova. Od važnih zadaća novog časopisa istaknuto je čuvanje bratstva i jedinstva među jugoslavenskim narodima, a naglašeno je da će se uz istraživanje povijesti hrvatskog naroda, puna pažnja posvetiti prošlosti srpskog naroda u Hrvatskoj i odlučno pristupiti čišćenju hrvatske historiografije od različitih falsifikata.

U spomenutoj uvodnoj riječi utvrđeno je također da je jedan od najvećih nedostataka obrazovnog rada u prošlosti bio upravo nemar za odgoj znanstvenog podmlatka, pa taj nedostatak treba u najkraćem roku prevladati a to je moguće samo u najužoj suradnji s mladim historičarima. Ostvarujući te proklamirane ciljeve »Historijski zbornik« je bio velika škola mladih istraživača. Svi suradnici Zbornika primali su podršku, savjete i svesrdnu pomoć profesora Šidaka. A taj njegov izuzetni napor pozitivno je obilježio i generacijama unapređivao rad povjesničara kojima je profesor poklanjao svoju veliku pažnju ne samo u »Historijskom zborniku« nego i suradnjom u »Enciklopediji Jugoslavije« ili u pripremama doktorskih disertacija.

Zahvaljujući izuzetnoj brizi profesora Šidaka koji je usmjeravao znanstveni rad i objavljivao rezultate mladih povjesničara, hrvatska historiografija je daleko odmakla od onih ne baš tako davnih vremena kada je sav teret toga

rada počivao na svega nekoliko historičara. Jaroslav Šidak je nastojao usmjeriti taj rad u ravnomjerno obuhvaćanje povijesti hrvatskoga naroda, kako srednjovjekovnog razdoblja, koje je dugo udaralo pečat hrvatskoj historiografiji, tako i novijih razdoblja u kojima se izgrađivala moderna hrvatska nacija i započinjalo socijalističko razdoblje u životu više naroda pa i naših.

Doprinos profesora Šidaka hrvatskoj i jugoslavenskoj historiografiji vrlo je opsežan. Njegovim dugogodišnjim marom uvelike je obogaćena naša opća historijska spoznaja, produbljeno je poznavanje naše novije prošlosti, među ostalim vrijeme ilirskog pokreta i hrvatskoga narodnog preporoda, revolucije 1848, obnove ustavnosti i složenih političkih borbi koje su joj slijedile. Pišući godine 1970. o istraživanjima novije hrvatske povijesti profesor Šidak je istaknuo da se nikada prije u protekla dva desetljeća nije proučavala s takvom znanstvenom spremom i osjećajem odgovornosti te da se nikada ranije hrvatska historiografija nije toliko razvijala u širinu hrvatskoga etničkog teritorija iako se u tom pogledu nalazi tek na početku. A tada je gotovo vizionarski i zaključio da »ako uspijemo da dostojno ispunimo najslabije obrađivano doba hrvatske povijesti od XV do XVIII stoljeća i produbimo rad na istraživanju prošlosti svih krajeva u kojima je hrvatski narod živio, moći ćemo u dogledno vrijeme očekivati i sintezu širih zahvata«.

Još nije prošla ni godina dana otkako je profesor Jaroslav Šidak po svojoj želji napustio dužnost glavnog i odgovornog urednika »Historijskog zbornika«. Oprastajući se od svog časopisa u malom prilogu »Nakon 37. godišta Historijskog zbornika« objavljenom u Zborniku god. XXXVII iz 1984. on je samo na jednom mjestu primijetio da je »kao urednik uložio mnogo truda i vremena«. Nitko tada nije ni slutio da je to bila i najava njegova skorog odlaska.

Veliki gubitak rastužio je historičare diljem naše zemlje. Brojne izraze sućuti primili su Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Savez povijesnih društava Hrvatske i Historijski zbornik. Sudjelujući u zajedničkoj boli, pored ostalih, znanstvenici Staroslavenskog instituta u Zagrebu istakli su: »Žalimo za profesorom Jaroslavom Šidakom, jednim od najvećih naših historičara, iskrenim prijateljem našeg Instituta i plodnim suradnikom časopisa 'Slovo' u kojem je objavio temeljne radove o bosanskim rukopisima. Svojim znanstvenim autoritetom pomogao je da Staroslavenski institut stane na solidne temelje i gotovo do kraja života dolazio je u nj kao dragi prijatelj.«

Profesor Jaroslav ŠIDAK preminuo je 25. ožujka ove godine. No njegov fizički odlazak ne znači da prestaje utjecaj njegova djela. Rezultati višedesetljetnoga truda i rada živjet će i dalje među njegovim učenicima, suradnicima, prijateljima i poštovaocima.

Redakcija

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

IZDAVAČ: Savez povijesnih društava Hrvatske

REDAKCIJSKI ODBOR

Mirjana GROSS, Zagreb
Ivan KAMPUŠ, Zagreb
Tomislav RAUKAR, Zagreb
Petar STRČIĆ, Zagreb

Bernard STULLI, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Ivan KAMPUŠ

LEKTOR

i

KOREKTOR

Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:

Savez povijesnih društava Hrvatske
Zagreb, Filozofski fakultet, Ul. Đure Salaja 3

Časopis izlazi jednom godišnje

Pretplate i narudžbe šaljite na adresu:

Savez povijesnih društava Hrvatske, Zagreb, Krčka 1

Cijena ovog broja iznosi 1000 din.

Izdavanje časopisa sufinancira

Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SRH — VII.
Tisak Štamparskog zavoda »Ognjen Prica« u Zagrebu — svibanj 1986.